



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nauicula siue speculum fatuoru[m] Prestantissimi
sacraru[m] literaru[m]**

Geiler von Kaysersberg, Johannes

Argentorati, 24. Jan. 1513

75 Laruato[rum] (Faßnacht narre[n]) Nole. Letari/ Iaruari/ Iurcare/ Iiguire/
lutare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70346)

Laruatorum

as et imēsuratas aptet qlibet fm qd p̄t: Nō em̄ oia possumus om̄es
B Sūt qdā fatui q̄ volūt exercitia assumere setoz patz in Egipto: absti-
nētiarē. et sic percūt. Nō prinēs ē bec sagitta huic baliste: sunt bec ma-
gis admirāda q̄ imitāda. David arma Saul abiecit/ et pugnavit cuz
funda et lapidibz. Sūt alij ecōtrario q̄ possent maiora: et ex repiditate
sua p̄tēti sunt puulis exercitijs: hi leues sagittas nimis imponūt balis-
te. Itē alia nola possz poni de medio virtutū: q̄ ponit̄ i speculo fatuoz
vulgari et latino: s; nō in ordine. Esset lata materia q̄uo mediū virtutis
nō ē p̄ctuale: s; p̄sistit in qdā latitudine. Itē Burica. in Ethica loq̄t̄
de signo ad qd respiciēdū sit. Itē de his q̄ porcū lucrant a signo veni-
antes. Itē de his q̄ se excusant dū a signo veniūt: sic et faciūt q̄ de ma-
lis p̄p̄tratis innumeris excusatiōibz sese purgare solēt. De his nolis
singulis cogita/ si libuerit recitare. Nō em̄ sunt h̄ p̄dicatiōis nec posite.

Quinquagesime. Scholastice v̄ginis.

Stultoz infinitus est numerus. Ec̄cs. j. Euangelium.

H Eptuagesimaq̄nta turba stultoz est laruatoz (Fasnacht
narren) Dinoscunt̄ aut̄ q̄nq; nolis.

Prima nola est letari/ videlz h̄ tpe sacro luctui dedicato.
Meminit ec̄ca casum humani ḡnis in Adā: vñ et cātica le-
titie omittit/ organa suspēdit et cātica tristitie frēq̄ntat: noiatim in pul-
cherrimo hymno: Dies absoluti p̄tercūt tē. expone si placet: et sic q̄dez
ec̄ca. Hi aut̄ stulti ecōtrario se h̄nt: nam ec̄ca casum meminit: et hi sal-
tāt turpic̄ in choreis: tympanis et fistulis vtunt̄: et p̄ducūt q̄ toto anno
fuerāt abdita. Plane q̄ antebac sp̄ diliterāt/ h̄ sacro tpe ad vanas p̄-
deūt letitias/ iuvenes et v̄gines. Nonne hi tibi fatui vident̄/ q̄ in domo
dū sit memoria miseriaz patrissfamilias aut alteri? cuiuscūq; de fami-
Llia/ letant̄ et exultāt: Siles vñq; letargicis. Est tps ridēdi: est tps flēdi
iam at̄ tps flēdi. Quid dixi/ tam: cū totū tpus vite n̄re sit tpus flēdi.
Quipe q̄ in valle lachrymarz simus p̄stituti in exilio. Totū tps h̄. vis-
gilia est festi magni futuri: p̄cipue et signāter h̄ tps a q̄nquagesima vsq;
q; ad pascha. Hi at̄ etiā vsq; ad hebdomadā passionis aliq̄n letitie sue
fatuitates p̄trabunt.

Secūda nola est laruari. Habent larve p̄culdubio originē a gētilis-
tate: sicut et (der hertz) et (das wild w̄yb vō geispitzen) ex saturnalibz et
ppitalibz. De q̄bo vide Macro. p̄mo saturnaliū/ de sigillarijs oscillis
capitibz ficulibz: vide si alludat. Itē de orgijs Bacchi. Quere vñdecū
q; vt agnoscas originē laruarz. Vide Bocaniū et Ouidiū meta. li. iij.
de qdā p̄verso in cervū. Itē Boca. de gene. lib. j. ca. iij. de figura Pan-
nis: q̄ loco pallij habuit pellē distinctā maculis: quā nebride vocauer
re p̄sci. Idē lib. iij. ca. lxxxvij. Pan̄ d̄z p̄uersus in hircū in superiori sui
p̄te/ et in piscē in inferiori. Nec iuria p̄scert̄ n̄m (hertz) Idē li. v. c. xxv.

Turba. LXXV. XXV

Bacchus hirsutus depingebatur. His oibus resonat (hertz) quibus h vocabu-
lu theutonicu no hircu/ sed ceruu fecit: vix tñ resonat in voce: sicut et
in multis alijs fit zc. Ecce fatui larvati has gētilitates insectantur. z
S. c. (meiger bertsche) vbi die ipa cinex femine ptingere digitis z ura
re sup pudēda viri cogunt: z q vidit dū puulus ess: de hoc testimoni-
um phibuit. De q apud Bocatu li. v. ca. xxv. expisse: qd in bonozē Li-
beri fiebat siue Bacchi: qd est (meiger bertschi) Inde (bechten) a Bac-
cho qsi bechen: qd dū fit/ in laruis currit a pueris clericis nris argē.
Ecce qd imitemur in laruis/ dū qdā se fingūt claudos, zecos/ reges zc.
Plane fatui z pnciosi fatui. Scitis qlia adulteria sub his laruis/ qz
lia homicidia z alia vitia innumerabilia pperant: ideo cobibēda. Nō
h se sic trāsformare: imaginē quā de tribuit deformare in formā bestie
aut demonis figurā: Prouenit quōdā (vt legit) q qdā sub hac larua
occisus animō nō paruit: pculdubio ab eo ablat' cur' figurā habuit.
Vide in speculo Philomusi z Discipulo.

Tertia nola est lurcare. Lurcare est turpiter aut nimis auide cibuz
sumere (schlemmē/ brassen/ fressen) Inde lurcones. Vide in Iuniano
multos sup h allegate grāmaticos. Cantu ecclā: Tps adest sobriū. At
q fatui nri h tpe ebriū incipiūt: z q toto anno pce vixerūt/ nā incipiūt p-
digere vt lucēt. Inuenio lurcare z lurcari deponētalr. Nemo ē q n
velit lurcare: iā puiua celebrat p oēs stibas: z nō cessant et fere ad di-
midia vsqz qdragesimā. Quid mltā: Verē stulti: ptabūt debita/ q cū
difficultate soluere poterūt: efficiūt iā exponēdo pdige vt i. xl. mel' ic
iunare possint: vtiqz qz vñ emāt cibos i eadē pte potē pdigalitatē hie
nō pnt. Nouit h Sap. Prou. xxi. Qui diligit epulas/ in egestate erit.

Quarta nola est ligurire. Ligurire (schlecken) a lingua puto dictū. E
Illo vbo vñ brūs Hiero. Ipi sūt q hodie ad singulorū ps byteroz do-
mos vadūt z monasteria monachoz z monialiū: z feria tertia ad do-
mos laicoz circueūt: pastilla delibātes z liguriētes mella eisdē supfus-
sa. Sed caue o pfamilias/ ne inflent ventrē vxoris tue: solet mel infla-
re: nimir multoz vxores inde qz gustant mel hoc ventres post modū
cū tps sentiūt inflatos feru noue plis. Cur putas/ visitat te larvatus
aut nō larvatus aliqz magnus: Plane nō ppter te/ s; ppter vxorē tuā:
aut te z eā ad se inuitat: de h te iactas: qz familiaris es pncipi tali. Qd
tibi magna ē ignominia/ tu reputas glām o fatue. Quiesce igit: noli ef-
fici aut actiuus neqz passiuus hospes: mane apud te tu z vxor tua:
nullibi vadas: neqz recipias alios: claude ostium tuū. Vtile (leib vnd
seel vnd seckel) aie z burse/ corpi z fame. Parce pecunie saltē quā inu-
tilr z pdige expēdis hodie: q tibi sufficeret p alimonia duaz hebdoma-
daz/ immo totius qdragesime. Parce anime/ quā maculas crapulaz
aljs vitijs: medū tuā/ sed z alioz. Da exemplū bonū/ vt z aliū similr faci-
ant. Et qd faciam: vadas tempestiue dormitū mox post saluē: qtenus S.

Laruarum

erastina surgere possis/sermonē audire/cineres recipe:dū alij pleni stertunt in lectis. Doceat te velū expasum (das hüger tuoch) in h̄ salte lege abstinētia vel t̄pantia: et euāgelij hodiernū qd̄ de passione L̄h̄i legit. S; p̄suctudo ē inq̄s. R̄ideo q̄ nō: s; corruptela. dist. iij. deniq; Fate or sunt cū venia relinq̄ndi: cū venia pene inq̄t glo. nō culpe. Et si iḡt hic non dānaberis: tñ alibi.

Quinta nota est l̄tare: se deturpare fuligine die cinerū in capite ieiunij. Nos miseros hoīes nescio si fatuos an insanos potius et furiosos appellare debēam: an sacrilegos et dei irrisores. Ecce illo die cinerum boni ch̄iani filij ecce cineres recipiūt in capite p̄ sacerdotē dicentem: Memēto hō q̄ cinis es et in cinerē reuertēris. Fit deuotissima cū lecta ma p̄cessio/cruce velata/et sc̄tōz inuocatōe: et cū oī deuotōe ieiunij p̄mitas deo offerūt: diē hūc q̄ caput ē ieiunij p̄fecte ieiunādo. Et regio ne videbis hos insanos fatuos hui⁹ ch̄iani ritus irrisores nō in eccl̄a mane recipe cineres cū alijs ch̄ianis. Quippe q̄ adhuc hesternie diei crapulā ructātes in lecto taceāt stertētes: q̄ postea q̄z hōra octaua aut nona surrexerunt: se mutuo deturpāt fuligine formā demonū induentes: sicq; nō cruce velata: s; vexillo diabolico circueūt in sua p̄cessione de domo in domū/ alios ad se trabētes: immo aliqñ nō verent̄ in templo deturpare mulieres: p̄uitiaq; p̄struūt se iniurgitāt/caput ieiunij frangētes: sicq; q̄dragesimā hāc sc̄tam in suo initio violāt/ p̄tra more oīm famuloz: q̄ ab initio seruitij sui studiosiores esse nitunt̄. Nos inq; fatuos ne dicā/ an insanos. Utiq; vtrūq; cecos deniq; et dei p̄tēptores. Quid em̄ aliud h̄ ē q̄z achi dicerent: nos p̄trario eccl̄astice ritui facimus: et vt Beshius mimus irridebimus: ipi recipiūt cineres/ et nos cineres: ipi p̄cessione faciūt/ et nos p̄cessione p̄trariā/ ipi ieiunant/ nos eccl̄trario plus solito crapulabimur. S; nō ex p̄tēptu rit̄ eccl̄astici hec facim⁹. Esto/ nō tñ fit sine p̄tēptu: q̄ adulteriū p̄petrat: nō ex p̄tēptu dei h̄ facit/ s; p̄cupiscētia illicit⁹ et abstract⁹ p̄t̄ delectatōe: nihil omin⁹ h̄ facit cū p̄tēptu legis dei: et peccat mortali. Ecceitas ē: vt ait c. deniq; dist. iij. S; putasne de⁹ hūc p̄tēptū sufferet: plane nō: veniet dies in q̄ irrisores irridebit. De q̄ Sap. Ego q̄q; in interitu v̄io ridebo te. Utinā h̄ puniret et alibi parceret: quēadmodū qñdā lamū cinerum irrisorē puniuit. De q̄ refert Discipul⁹: q̄ irrisorie socio suo cineres capiti inpsit: q̄ factū fuit vt ip̄e suffocaret: vide in Discipu. et s. ij. R. Utinā talib; irrisorib; feminis et viris/ q̄ sic facies suas deturpant: ignominie et infamie maculas de⁹ inijceret h̄ sc̄culo: q̄tenus ad decum p̄uertent et agnoscerēt errorē suū: iurta Ps̄. impecatōem: Imple facies eoz ignominia et q̄rēt nomē tuū dñe. S; qd̄ agā: Hōc agē: surge mane: audi sermonē: recipe cineres: para te ad p̄fessionē: recollige pctā tua cū displicētia: q̄tenus purgat⁹/ ieiunij tuū efficiat tibi meritorij et facile: ne oēs labores tui/ si in pctō p̄māseris/ inuanū fiat. Rogem⁹.